TEN YEARS WITHOUT AVROM SUTZKEVER

YIVO Institute for Jewish Research
Located in the Center for Jewish History · 15 West 16th Street, NYC
January 28, 2020 | 7:00pm

Remembered as "the greatest poet of the Holocaust," a Partisan fighter, and a book smuggler, Yiddish poet Avrom Sutzkever's legacy as a poet for poetry's sake deserves more attention.

Sutzkever was a member of Eastern Europe's last Yiddish literary circle *Yung vilne*, and also a kindred spirit of New York's *In zikh* movement of introspective Yiddish poets. Rejecting politics in poetry, Sutzkever transcended the stylistic boundaries of his peers and drew inspiration from outside of the Yiddish world including from Russian and Polish Romantic and symbolist poets. Sutzkever's poetry is known for its Neo-romantic interest in nature and wonder, and for his virtuosic, inventive use of the Yiddish language. Having left behind an oeuvre which includes more than two dozen books of poetry, fiction, and a memoir on his experience in the Vilna Ghetto, Sutzkever is also remembered for his work for almost 50 years as founder and editor of Tel Aviv's premiere Yiddish Magazine, *Di goldene keyt*.

Tonight we engage with Sutzkever's poetic legacy and enjoy recitations of his poetry and discussion with literary scholar Ruth Wisse, translator Barbara Harshav, and poet Irena Klepfisz.

SPEAKER BIOGRAPHIES

Irena Klepfisz is a poet, Yiddish translator, teacher, and feminist/gay activist who has focused much of her research on Yiddish women writers and intellectuals. She recently retired from 22 years of teaching Jewish Women's Studies at Barnard College. She was a recipient of an NEA fellowship and NYFA grant in poetry and a finalist for the poetry Lambda Award. In 2016 she was honored to receive the Dreaming in Yiddish Prize from the Adrienne Cooper Fund. The author of *A Few Words in the Mother Tongue* (poetry) and *Dreams of an Insomniac* (essays), she is preparing the manuscript for a bilingual collection of her poetry and prose to be published next year by the Polish publishing house słowo/obraz terytoria (word/image territories).

Barbara Harshav has been translating works from French, German, Hebrew and Yiddish for over twenty years and has currently published over forty books of translation including works of poetry, drama, fiction, philosophy, economics, sociology, and history. A historian by profession, she lives in North Haven, Connecticut.

Ruth R. Wisse is Professor Emeritus of Yiddish literature and Comparative Literature at Harvard. Her books on literature include *The Modern Jewish Canon: A Journey through Literature and Culture* (The University of Chicago Press) and *No Joke: Making Jewish Humor* (Princeton University Press). She writes on politics for the *Wall Street Journal*, *Commentary*, and elsewhere, and her most recent book on the subject is *Jews and Power* (Schocken). She is currently working on a literary biography of the Yiddish poet Avrom Sutzkever.

פּאָעזיע

אַ טונקל פֿיאָלעטע פֿלוים
די לעצטע אויפֿן בוים,
דין־הײַטלדיק און צאַרט ווי אַ שוואַרצאַפּל,
וואָס האָט בײַ נאַכט אין טוי געלאָשן
ליבע, זעונג, צאַפּל,
און מיטן מאָרגן־שטערן איז דער טוי
געוואָרן גרינגער —
דאָס איז פּאָעזיע. ריר זי אָן אַזוי
מען זאָל ניט זען קיין סימן פֿון די פֿינגער.

POETRY

A dark violet plum,
the last one on the tree,
thin-skinned and delicate as the pupil of an eye,
that in the dew at night blots out
love, visions, shivering,
and then at the morning star the dew
grows weightless:
That is poetry. Touch it so lightly
that you don't leave a fingerprint

Translation by Chana Bloch

NAROTSH FOREST

With Vilna in my heart
like a bullet that cannot be removed,
with poems turned into powder
and loaded into my gun,
I lie here in a ditch
to listen and detect
dark footsteps
amid the grass and plants.

Through the new-grown grass,
through the unspoiled dawn,
on and on
the dark footsteps go.
I know this:
I am a wolf and a poet in one,
and I release from the gun
poem after poem.

A shot. A fall.
The dew from the trees
sprinkles my brow
with gilded fear.
And I hear a Heavenly voice
say to me:
You’ve wiped a blemish
off the Earth.

(Narotsh Forest, October 9, 1943)

Translation by Barnett Zumoff

נאַראָטשער וואַלד

מיט ווילנע אין האַרץ,
ווי אַ קויל ניט צו רירן,
מיט געפּולווערטע לידער
געלאָדן אין ביקס,
ליג איך אין ראָוו
צו דערהאָרכן, דערשפּירן,
שוואַרצע טריט
צווישן גראָז און געוויקס.

דורך פֿרישן גראָז,
דורך באַגינען דעם ריינעם,
גייען, גייען
די שוואַרצע טריט.
איך ווייס:
כ׳בין אַ וואָלף און אַ דיכטער אין איינעם
און באַפֿרײַ פֿון דער ביקס
אַ ליד נאָך אַ ליד.

אַ בליץ. אַ פֿאַל.
און דער טוי פֿון די ביימער
באַשפּריצט מײַנע ברעמען
אין גילדענער שרעק.
און איך הער ווי אַ בת־קול
זאָגט מיר לאמור:
האָסט אָפּגעווישט
פֿון דער ערד אַ פֿלעק.

(נאַראָטשער וואַלד, 9טן אָקטאָבער 1943)

דער שמייכל פֿון מײַדאַנעק

א

ניט גרעבער ווי דאָס הײַטל פֿונעם אויג –
מײַן שכנס טיר.
ניט גרעבער פֿון דער גינגאָלדענער קרעטשמע,
ווו ס׳קומט אַרײַן, ווו ס׳פֿאַלט אַרײַן אַ מידער טוי צו נעכטיקן.
ניט גרעבער פֿון אַ שאָטן
אָפּגעשונדן פֿונעם חומר –
הלמאַי געראָט מיר קיין מאָל ניט צו עפֿענען די טיר,
אַז בסך־הכּל איז די טיר פֿון קיינעם ניט פֿאַרשלאָסן?

און ער, מײַן סאַמע נאָענטסטער,
סַמיק נאָענטסטער,
הלמאַי קאָן ער ניט דורך דער זעלבער טיר אַרײַן צום שכן
און זאָגן אים אַ פּשוטן גוט־מאָרגן?
די טיר איז דורכזיכטיק ווי שרעק,
די טיר איז ניט פֿאַרשלאָסן.

ב

ווי ווײַט איז אַ פֿאַרגאַנגענע סעקונד?
איז ווײַטער בלויז מיט איין סעקונד
פֿון יעדן הײַנט און מאָרגן.
מײַן שכן איז אַליין אַזאַ פֿאַרגאַנגענע סעקונד,
באַצויגן מיט אַ מאַסקע,
אַז די ווונד
זאָל זײַן פֿאַרבאָרגן.

ג

מײַן שכן קלאַפּט אין טיר
אַזוי צו זאָגן:
ס׳איז אָנגעשפּאָלטן ווי אַ פּוסטער בוידעמטאָפּ די ערד,
און קוים דערלאַנגסט אַ זעץ אַ קאַפּל פֿעסטער ־
צעפֿאַלט זי אונטער דיר אויף אַש און פּאָרעך,
און אַלע ימען הוידען זיך צוריק אַרײַן אין הימל
און לעשן אויס די שײַטער־הויפֿנס, וואָס מע רופֿט זיי שטערן.
איז אפֿשר קענסטו מיר אַנטלײַען פֿליגל,
אַוועקצופֿליִען אויף אַ מער געזיכערטן פּלאַנעט?
אָן איבערקלער בין איך פֿון דאַנען עוקר.

אַ גאָטס־רחמנות אויף די ערד־געבוירענע.
וואָס זענען שולדיק עפּל, אַז איך טראָג אַזאַ מין הויקער?

ד
אויף אַ קרעמאַטאָריע־קוימען איז מדינת פּוילן,
אַ באָרוועסער,
מיט פּיס אַראָפּגעהאַנגענע,
ווי קינדווײַז
בײַם כאַפּן פֿיש אין לולבדיקן וואַסער –
זיצט מײַן שכן.
אים חלומט זיך:
דער העקל פֿון זײַן ווענדע,
האָט אים אַליין פֿאַרמאַניעט
מיטן פֿינקלדיקן ווערעמל.

ער איז אַליין זײַן פֿאַנגער
אויף דער לאַנגער
דינער ווענדע.
ער איז אַליין זײַן אייגענע לעגענדע.

ה
איז וואָס אַ שטייגער טוט ער אויפֿן קוימען,
ווען יענער האָט שוין לאַנג פֿון רויטן בויד אַרויסגעלאַוועט
מײַן שכנס פֿאַרמעטענע שטאָט מיט ייִדן?
ער האַלט אין האַנט אַ שפּיגעלע
און שפּיגלט־אויס
ווי קינדווײַז
אַ זון־העזל אויף פּנים פֿון זײַן זיידן –
אַ גרינעם שמייכל, וואָס וואַרפֿט־אָן אויף אַלט און יונג אַ פּאַניק,
און לאָזט ניט חלומען, און לאָזט ניט שווײַגן, ריידן:
ער שפּיגלט־אויס און שפּיגלט־אײַן דעם שמייכל פֿון מײַדאַנעק.

ו
דער שמייכל פֿון מײַדאַנעק פֿאַלט
אויף חתונות און בריתן.
אין אָפּערע.
טעאַטער.
הינטער די קוליסן.

אין קנייטשן פֿון דייַן ברויט־און־זאַלץ,
געזאַלצענעם געוויסן.

דער גרינער שמייכל פֿאַלט
אויף דייַן עלעגיע, דייַן באַלאַדע
און אויף אַ ליאַדע
ציטערקלאַנג באַזונדער.

דער שמייכל פֿאַלט,
מיט זשיפּענדיקן פֿייַער,
אין בעסטן וויַין,
בורגונדער
צי טאָקייַער.

ער פֿאַלט אויף נידעריקע סטאַציעס,
קוים געמאַפּעטע, ווי שוואָמען.
און אויפֿן הויכן בנין פֿון די נאַציעס
די פֿאַראייניקטע,
און העכער ־ אויפֿן זילבערנעם וואַנדראָווניק
צו די תּהומען.

ז
און קיינער ווייס ניט, אַז אין זומערנעכט
געזאַלבטע,
הויך־געוועלביקע,
אין שנייִיקע צי רעגנדיקע רוימען,
אַ באָרוועסער,
מיט פֿיס אַראָפּגעהאַנגענע, ווי קינדווייַז ־
מייַן שכן זיצט אין פּוילן אויף אַ קוימען,
באַטראַכט די שיינע וואָר וואָס איז קיין וואָר ניט,
און וואָס מייַן שכן טוט, איז אַלץ דאָס זעלביקע:
ער האַלט אין האַנט אַ שפּיגעלע. מער גאָרניט.

1966

THE SMILE OF MAIDANEK

I
No thicker than the membrane of an eye —
My neighbor's door.
No thicker than the spungold tavern
Where a weary dewdrop staggers in
For the night.
No thicker than a shadow
Flayed from the flesh —
Wherefore do I never succeed in opening the door
When, after all, the door was never locked?

And he, my bosom-friend,
My poison-friend,
Wherefore can he not go through the same door to his neighbor
And simply say to him good-morning?
The door is lucid as fear,
The door is not locked.

II
How far is a bygone second?
Just one second far
From any today and tomorrow.
My neighbor is himself a bygone second
Covered with a mask
To conceal
His wound.

III
My neighbor knocks on the door
As if to say:
A hollow attic vessel, the earth is cracked.
Just hit it a little harder
And it crumbles into ash and dust
And all the seas swing back into the sky
And put out the bonfires we call the stars.
So maybe you can lend me wings

To fly away to a safer planet?
Without a second thought, I'm moving out of here.

God's mercy on the earth-born.
Is it the apple's fault I carry such a hump?

IV
On a crematorium chimney in the Land of Poland,
Barefoot,
Feet dangling,
As in childhood
Fishing in lulav reedy water —
My neighbor sits.
He's dreaming:
The hook of his own pole
Trapped him
With a glimmering worm.

He is his own catcher
On the long
Thin pole.
He is himself his own legend.

V
What do you think he's doing on the chimney,
When someone long ago dredged up from the red belly
My neighbor's parchment city of Jews?
He holds a little mirror in his hand
And casts,
As in childhood
Spots of sun on grandpa's face —
A green smile, raining panic on old and young:
It won't let you dream, be silent, talk —
He casts out, casts into you
The smile of Maidanek.

VI
The smile of Maidanek falls
On wedding and bris.

In opera.
Theater.
In the wings.
In creases of your bread and salt,
Salty conscience.

The green smile falls
On your elegy, your ballad,
On every tremor
Of a sound.

The smile falls
With hissing fire
Into the best wine,
Burgundy
Or Tokay.

It falls on squat depots,
Barely mapped, like mushrooms.
On the tall building of the United
Nations,
And higher — on the silver wanderer
To the abysses.

VII
And nobody knows that on anointed,
High-domed
Summer nights,
In snowy or rainy spaces,
Barefoot,
Feet dangling, as in childhood —
My neighbor sits in Poland on a chimney,
Ponders the beautiful reality that is not real,
And what my neighbor does is ever the same:
He holds in his hand a little mirror. Nothing more.

1966

Translation by Barbara and Benjamin Harshav

שהחיינו

ווען כ׳וואָלט ניט זײַן מיט דיר בײַנאַנד,
ניט אָטעמען דאָס גליק און וויי דאָ, —
ווען כ׳וואָלט ניט ברענען מיטן לאַנד,
וווּלקאַניש לאַנד אין חבֿלי־לידה;
ווען כ׳וואָלט אַצינד, נאָך מײַן עקדה,
ניט מיטגעבוירן מיטן לאַנד,
ווו יעדער שטיינדל איז מײַן זיידע —
געזעטיקט וואָלט מיך ניט דאָס ברויט,
דאָס וואַסער ניט געשטילט מײַן גומען.
ביז אויסגעגאַנגען כ׳וואָלט פֿאַרגוי׳ט,
און בלויז מײַן בענקשאַפֿט וואָלט געקומען...

SHEHEKHIYONU

Were I not at one with you
here, breathing joy and woe,
were I not ablaze with the Land,
volcanic Land in its birth-throes,
after being sacrificed, there,
were I not reborn with the Land
whose every pebble is my ancestor —
no bread would nourish me,
no water cool my gums,
till I would perish, turned gentile,
and my longing would come on its own.

Translation by Ruth Wisse

FURTHER READING IN ENGLISH

The Full Pomegranate: Poems of Avrom Sutzkever
Selected and Translated by Richard Fein
© SUNY Press 2019

Still My Word Sings: Poems;
By Avrom Sutzkever, Edited and Translated by Heather Valencia
© dusseldorf university press, Dusseldorf 2017

Laughter Beneath The Forest: Poems from Old and Recent Manuscripts
By Abraham Sutzkever, Translated by Barnett Zumoff
© Ktav Pub & Distributors Inc 1996

A. Sutzkever: Selected Poetry and Prose
By A. Sutzkever, Translated by Barbara and Benjamin Harshav
© University of California Press 1991

The Fiddle Rose: Poems 1970-1972
By Abraham Sutzkever, Translated by Ruth Whitman
© Wayne State University Press 1990

ONLINE RESOURCES

YIVO Encyclopedia Article on Avrom Sutzkever by Ruth Wisse
yivoencyclopedia.org/article.aspx/Sutzkever_Avrom

Abraham Sutzkever: The Power in Poetry
Lecture by Ruth Wisse at YIVO Institute for Jewish Research, September 10, 2014
www.youtube.com/watch?v=UDUSU0XDGh8

The Homecoming of Yiddish to Israel
Lecture by Ruth Wisse at the Eshkolot Festival in Jerusalem, August 2017
www.youtube.com/watch?v=OAE786SmDnk

Abraham Sutzkever on Poetry and Partisan Life
www.youtube.com/watch?v=kofcyfycOFE

The Poetry of Abraham Sutzkever (Vilno Poet): Read in Yiddish
Abraham Sutzkever
Edited and annotated by Ruth Wisse
folkways.si.edu/the-poetry-of-abraham-sutzkever-vilno-poet-read-in-yiddish/judaica/album/smithsonian

This program was made available through the generosity of our donors and supporters. YIVO depends on donations to underwrite our public programs and to fulfill our mission.

You can support YIVO by visiting **yivo.org/Support** or by filling out one of our pledge cards.

Thank you!

YIVO BOARD OF DIRECTORS

Chair: Ruth Levine · **Vice Chair:** Irene Pletka

Edward Blank	Leo Melamed	Jon Richmond
Martin Flumenbaum	Jacob Morowitz	Bruce Slovin*
Emil Kleinhaus	Elisa New	Karen Underhill
Chava Lapin	Ilya Prizel	Harry Wagner

**Chairman Emeritus*

Jonathan Brent, *Executive Director and CEO*
Melissa S. Cohen, *Chief Development Officer*
Alex Weiser, *Director of Public Programs*

The YIVO Institute for Jewish Research is dedicated to the preservation and study of the history and culture of East European Jewry worldwide. For nearly a century, YIVO has pioneered new forms of Jewish scholarship, research, education, and cultural expression. Our public programs and exhibitions, as well as online and on-site courses, extend our global outreach and enable us to share our vast resources. The YIVO Archives contains more than 23 million original items and YIVO's Library has over 400,000 volumes—the single largest resource for such study in the world.

yivo.org • 212.246.6080